

Klasické období řeckých dějin

Klasické Řecko (500 - 338 př. K.)

- Řecko - perské války 499 - 449 př. K.
- Peloponéská válka 431 - 404 př. K.
- Thébská hegemonie

Nejslavnější období řeckých dějin. Představuje zároveň éru největších řeckých vítězství i bratrovražedných bojů, které přivedly Řecko pod cizí nadvládu.

Peršané

Kýros Veliký

- Indoevropský národ (do jaké skupiny národů patří Arabové?), jádro státu východně od Mezopotámie (který dnešní stát?)
- V polovině 6. stol. př. K. **Kýros Veliký** dobyl Babylón, poté Egypt a v 5. stol. př. K. se **Persie stala největší říší starověku** (viz mapka)
- Řecká maloasijská města (?) se dostala pod perskou nadvládu → nelibost Řeků

První perská výprava

- **499 př. K.** - povstání maloasijských řeckých měst (Milétos, Efesos...) proti Peršanům, Athény vyhověly požadavku měst o vojenskou pomoc, povstání potlačeno, **Milétos zničen**.
- 490 př. K. - perský král **Dareios I.** (viz obr.) zahájil výpravu proti Řecku, cílem byly Athény
- Athény žádají Spartu o pomoc, Sparta slibuje pomoc až za týden z důvodu náboženského svátku
- **490 př. K.** - bitva u Marathonu, řecký vůdce **Miltiades** porazil Peršany. Část perského vojska obeplula Attiku (?) a chtěla zaútočit na Athény, athénské vojsko se ale včas vrátilo a útok Peršanů se nazdařil.
- Legenda o vojákově, který běžel se zprávou o vítězství do Athén vyčerpáním zemřel. Na jeho počest maratónský běh (kolik měří?)

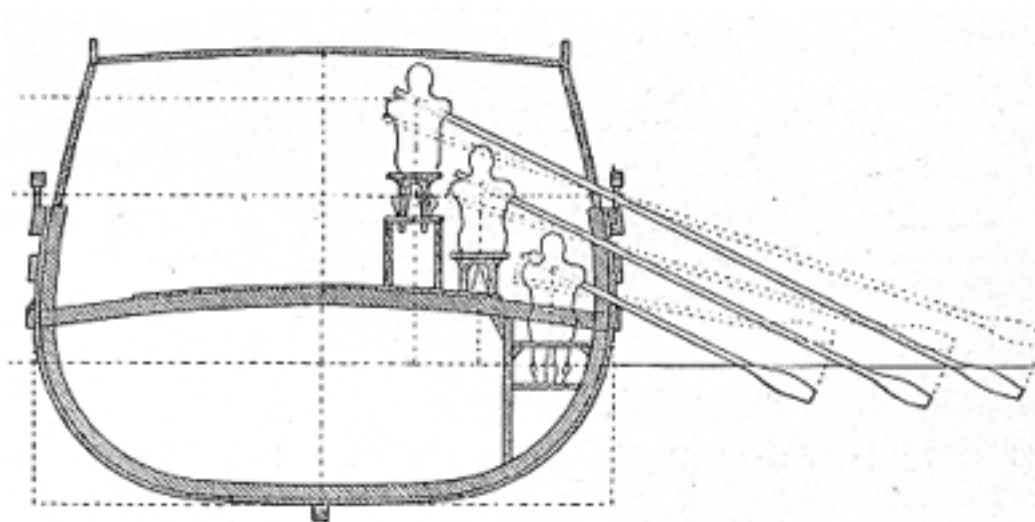
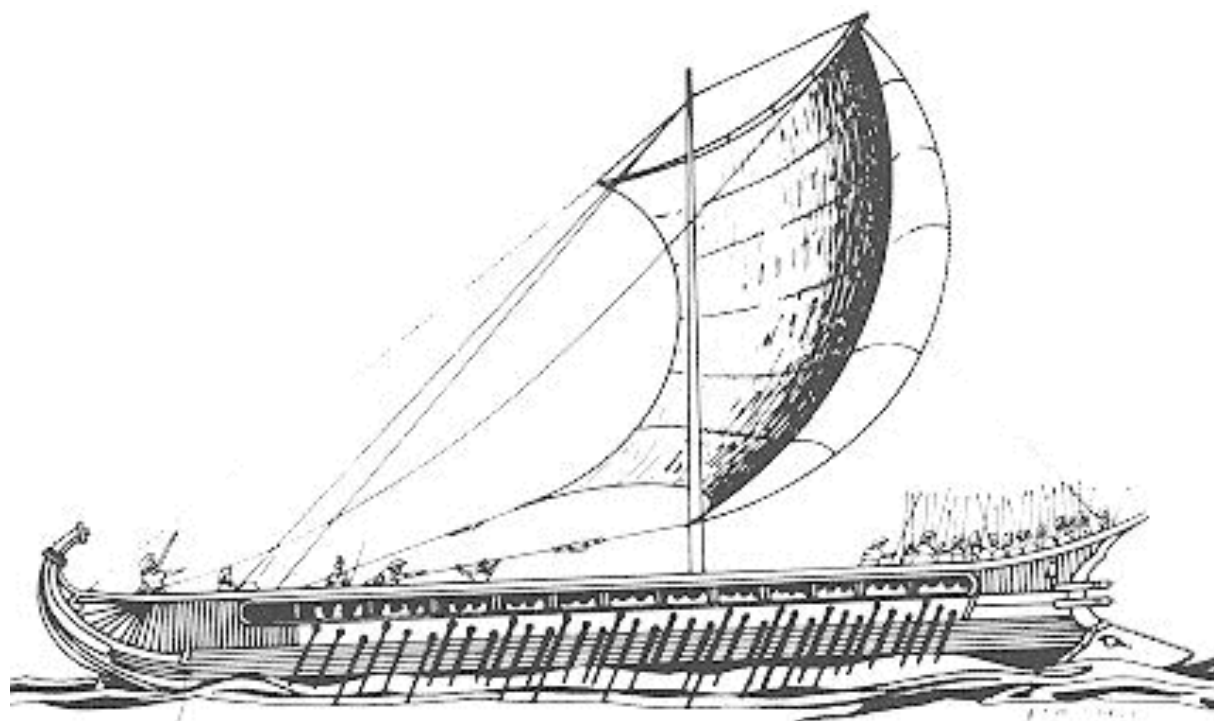

Druhá perská výprava

- Desetileté období klidu. Athény na popud státníka **Themistokla** budují z výnosu stříbrných dolů válečné loďstvo (TRIÉRY), nový přístav Pireus
- **480 př. K.** - perský král **Xerxes** zahajuje nové vojenské tažení
- **Bitva u Thermopyl** (úzká soutěska, která umožňovala cestu do Attiky) - bitvu rozhodla zrada řeckého vojáka, který Peršanům prozradil existenci tajné stezky nad Thermopylami. **Spartský král Leónidas** se s tisícem mužů obětovali, aby zdrželi hlavní voj. Byli do jednoho pobiti. Následoval vpád Peršanů do Attiky, Athény vydrancovány. Athéňané se stihli evakuovat na ostrov Salamína.
- Námořní **bitva u Salamíny** - úžina, kde Xerxes nemohl uplatnit výhodu početní převahy. Velké perské lodě s hlubokým ponorem byly pomalejší a často uvízly na dně. Triéry - menší a pohyblivější → **porážka perského loďstva**, král Xerxes ustoupil do Asie, byť ztratil zřejmě „jen“ kolem 30% bojové síly.

Řecká triéra

Bitva u Thermopyl r. 480 př. K.

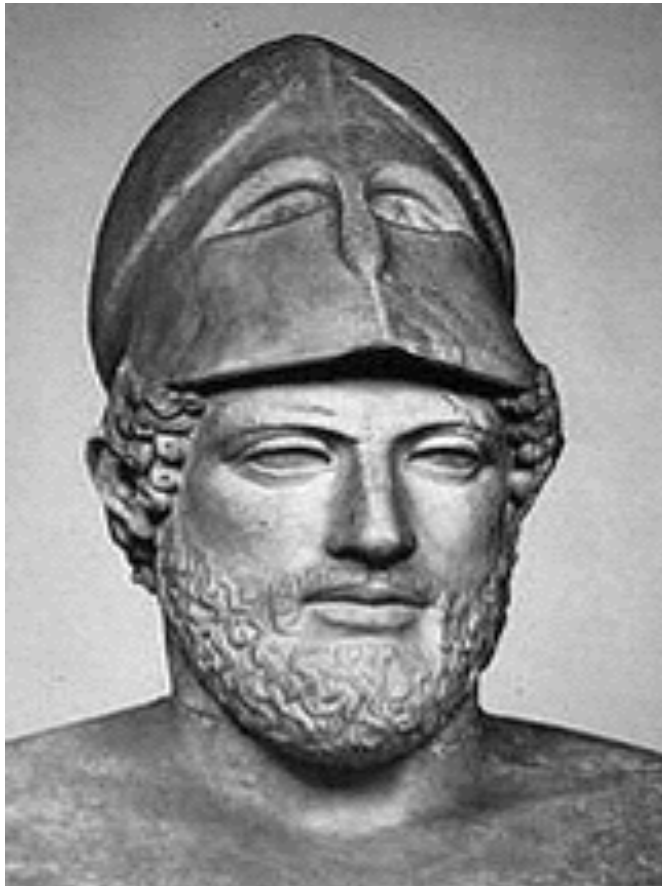

Athénský námořní spolek

- Vojenský spolek několika řeckých států pod vedením Athén, namířený proti Persii. Poleis byly samostatné, jen v zahraniční politice stejné stanovisko.
- **Athény stály v čele** → vrchní velení, starost o pokladnu. Brzy začali zneužívat peníze pro své účely - stavba chrámů, opevnění → odpor u svých spojenců. Především Sparta, hegemon (?) peloponéského spolku, byla znepokojena.
- Athény prožívají období největšího rozmachu - symbolem moci jsou chrámy na Akropoli (viz foto)
- 449 př. K. uzavřen mír s Persií

Perikles

- Jeden z nejvýznamnějších athénských státníků
- Po 15 let volen jedním z deseti stratégů
- Prosadil, aby úředníci dostávali plat → do významných úřadů i méně majetní lidé
- Zavedl sociální podporu pro invalidy, vdovy a sirotky
- Stavební rozmach Athén
  - výstavba chrámů na Akropoli
  - a výstavba hradeb mezi Pireem a Athénami (nedobytné město)
- Athénské mince platidlem v athénském námořním spolku

Peloponéská válka - příčiny

- V polovině 5. století př. K. dvě velmoci - **Athény** a **Sparta** (athénský námořní spolek x peloponéský spolek)
- Athény (**athénský námořní spolek**) - **převaha lod'stva**
- Sparta (peloponéský spolek) - **převaha na souši**
- **Záminkou k válce se stává** konflikt Athén se spojenci Sparty - městy Korintem a Megarou. Sparta zasílá Athénám ultimátum (požadavek na rozpuštění námořního spolku), Athény nesouhlasí → válka.

Průběh peloponéské války

(431 - 404 př. K.)

- **První fáze - převaha Sparty**, pustošení Attiky, Perikles se omezil na obrannou válku (přelidněné Athény, špatné hygienické poměry, nemoci - mor)
- **Po 10 letech únava na obou stranách → dočasný! mír**
- Sparta se postavila na stranu Persie a za perské peníze vybudovala loďstvo
- Krize Athén - odpadají spojenci, povstání otroků ve stříbrných dolech, Sparta blokuje černomořské úžiny - ochromeno zásobování Athén
- **405 př. K. - athénské loďstvo poraženo, kapitulace Athén**, kruté mírové podmínky (stržení hradeb, redukce loďstva na 12 lodí, zrušení námořního spolku, **demokratická vláda nahrazena vládou třiceti tyranů**)

Thébská hegemonie

- Po porážce Athén usilovala Sparta o vedoucí postavení mezi řeckými státy, byla však válkou vyčerpaná
- Théby s pomocí Athén svrhli tamní vládu třiceti tyranů => následoval neúspěšný útok Sparty (viz obr.)
- Peloponéský spolek zanikl
- Théby po dobu 10 let řeckým hegemonek, ale zároveň roste vliv Makedonie

371 př. K. - bitva u u Leukter

Řecko v době thébské nadvády

